

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ЛАТИНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (5 кредитів)

Освітньо-професійна програма	«Богослов'я»
Спеціальність	В8 Богослов'я
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	ЧАКАЛ ІНЕСА СТЕПАНІВНА, к.філол. н., доцент кафедри румунської та класичної філології ЗАГАЙСЬКА ГАЛИНА МИХАЙЛІВНА, к.філол. н., доцент кафедри румунської та класичної філології http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=225
Контактний тел.	+380372-58-48-34
E-mail:	i.chakal@chnu.edu.ua g.zagaiska@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5911
Консультації	вівторок з 14.30 до 16.00

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс латинської мови є важливим і необхідним для студентів богословських спеціальностей, а також духовних навчальних закладів з огляду потреби ознайомлення з оригінальними текстами латинської Біблії (Вульгати), а також з християнською літературою – надбаннями, які стали золотим фондом людської цивілізації. Він передбачає: оволодіння студентами-богословами уміннями і навичками читання, письма, засвоєння нормативної граматики, граматичного аналізу і перекладу текстів латинської Біблії, патристичної літератури, формування знань про структуру латинської мови та її лексичний склад, вміння коректно вживати богословську термінологію латинського походження, розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови, використання в усному і писемному мовленні молитов, біблеїзмів, тропарів.

Мета курсу – підготовка майбутніх богословів на основі знання латинської мови до читання, розуміння, перекладу латинської Біблії (Вульгати), а також християнської літератури. Вивчення латинської мови має полегшити студентам засвоєння європейських мов, поглибити розуміння рідної мови, ознайомити з культурними надбаннями Європи. Мета курсу полягає не лише у безпосередньому накопичуванні знань, а й у формуванні навиків самостійно ці знання шукати і вміло користуватися ними в практичній професійній діяльності.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

МОДУЛЬ 1. ФОНЕТИКА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ (ЧАСТИНА I)	
Тема 1	Вступ до історії латинської мови та її значення для богослов'я.
Тема 2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. (Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос).
Тема 3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis. (Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб теперішнього часу).
Тема 4	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum (Іменники I

	та 2 відмін). Praepositiones (Прийменники).
Тема 5	Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis (Прикметники 1 та 2 відмін).
Тема 6	Substantiva tertiae declinationis (Іменники 3 відміни).
Тема 7	Adiectiva tertiae declinationis. Participium praesentis activi (Прикметники 3 відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану).
Тема 8	Pronomina personalia, possessiva, pronomina reflexivum, adiectiva pronominalia, Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники особові, присвійні, зворотні, займенникові прикметники, займенники вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні).
Тема 9	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi (Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану. Майбутній час недоконаного виду активного стану).
Тема 10	Genus passivum temporum systematis infecti (Пасивний стан часів системи недоконаного виду). Синтаксис пасивної конструкції.
Тема 11	Genus activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта активного стану).
Тема 12	Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота №1.
МОДУЛЬ 2. МОРФОЛОГІЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ (ЧАСТИНА II). СИНТАКСИС ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	
Тема 13	Genus passivum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта пасивного стану).
Тема 14	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum (Іменники 4 та 5 відмін).
Тема 15	Gradus comparationis adiectivorum. Gradus comparationis adverbiorum (Ступені порівняння прикметників. Ступені порівняння прислівників).
Тема 16	Nomen Numerales (Числівник). Римський календар.
Тема 17	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia (Відкладні та напіввідкладні, неправильні, безособові).
Тема 18	Coniunctivus. Умовний спосіб. Вживання кон'юнктива у незалежних реченнях.
Тема 19	Синтаксис складного речення. Consecutio temporum. Правило узгодження часів. Підрядні речення зі сполучником ut. Підрядні речення зі сполучником cum. Підрядні умовні речення.
Тема 20	Gerundium et Gerundivum (Герундій і герундив).
Тема 21	Verba anomala (Неправильні дієслова).
Тема 22	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.
Тема 23	Синтаксичні конструкції. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo. Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo.
Тема 24	Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 2.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, методи пояснення, інструктаж, бесіда, навчальна дискусія, метод проблемного викладання, репродуктивний метод, перекладно-граматичний метод, практичні заняття із застосуванням перевірок та проведенням короткотермінових контрольних робіт, поточне тестування, усне опитування. Навчання відбувається в очній формі.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: відвідування практичних занять та робота на них, виконання практичних завдань, ІНДЗ (у рамках самостійної роботи студента), тестування, диктанти, вивчення напам'ять молитов, біблеїзмів, тропарів, богословської термінології і лексики, переклад оригінальних і адаптованих текстів з латинської мови на українську і навпаки.

Підсумковий контроль – іспит.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бойко Н., Миронова В. Українсько-давньогрецько-латинський словник. 2-е вид., доп. К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2012. 271 с.
<http://www.pinax.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/Українсько-давньогрецько-латинський-словник.pdf>

2. Енциклопедичний словник класичних мов / Звонська Л.Л., Корольова Н.В., Лазер-Паньків О.В. та ін.; За ред. Звонської Л.Л. – 2-ге вид. випр. і допов. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 552 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zvonska_Lesia/Entsyklopedychnyi_slovnyk_klasychnykh_mov.pdf
3. Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В. Латинська мова: навчальний посібник. Вид. 2-ге, виправл. і доповн. Львів: Світ, 2008. 472 с.
<https://www.scribd.com/document/434243149/Lingua-Latina-2008-ООЧ>
4. Оліщук Р., Чакал І. Давньогрецько-латинсько-український молитвослов : навч.-метод. посіб. для сам. роботи студентів-богословів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 72 с.
https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10382/%d0%9c%d0%9e%d0%9b%d0%98%d0%a2%d0%92%d0%9e%d0%a1%d0%9b%d0%9e%d0%92%20%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_07-06-24.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Смольська Л., Оліщук Р., Чакал І. Lingua Latina Theologica. Латинська мова : підручник для студентів богословського факультету. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 404 с.
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8978>
6. Яковенко Н.М., Миронова В.М. Латинська мова: підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2009. 455 с.
<http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk681116.pdf>
7. Nestle-Aland Novum Testamentum Graece et Latine. Deutsche Bibelgesellschaft, 1999. 890 p.
<https://verbodivino.es/hojear/4858/novum-testamentum-graece-et-latine.pdf>

**Детальна інформація щодо вивчення курсу «Латинська мова
(за професійним спрямуванням)» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни**
<https://drive.google.com/file/d/10WiesujEslWtKx-9Scok0OpYinthreSf/view?usp=sharing>